

MRF 2022.74

Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 23. marts 2022, j.nr. 21/02949 og 21/02950

Ophævet afgørelse meddelt to grundejere om for halvdelen af vandløbsstræknings længde hver især at vedligeholde privat vandløb beliggende i skel for vandløbets fulde bredde, da der efter vandløbslovens § 36 ikke er mulighed for at pålægge andre end bredejerne vedligeholdelsesforpligtelsen af private vandløb.

Ikast-Brande Kommune traf den 21. januar 2021 i henhold til vandløbslovens § 36 afgørelse om omfang og udførelse af vedligeholdelse for en delstrækning på 385 meter af et åbent privat vandløb ved Nørre Snede. Delstrækningen var beliggende i skel for fem ejendomme med hver sin ejer til ejendommene beliggende nord for skellet henholdsvis til ejendommene mod syd for skellet. Delstrækningen var placeret i en afstand på 175 meter syd for Natura 2000-område nr. 53, og inden for arealet for delstrækningen var der registreret beskyttet natur i form af eng, mose og sø. Endvidere var vandløbet efter Vandområdeplanerne 2015-2021 målsat til god økologisk og god kemisk tilstand. Afgørelsen var meddelt til de to grundejere med en forpligtelse om, at de hver især vedrørende nærmere fastsatte forhold gennemførte vedligeholdelsen for halvdelen af delstrækningens længde i vandløbets fulde bredde. Afgørelsen blev påklaget af begge grundejere, hvor Miljø- og Fødevarerklagenævnet (formanden) bemærkede, at det fremgår af vandløbslovens § 35, at vedligeholdelsen af private vandløb påhviler bredejerne, medmindre der efter stk. 3 eller efter § 36 er truffet anden bestemmelse. Med henvisning afgørelserne i NMK-43-00618 (MAD 2017.166 Mfk) og NMK-43-00311 lagde Miljø- og Fødevarerklagenævnet til grund, at vandløbslovens § 35 udtømmende angiver, hvem der kan

være forpligtet til at vedligeholde et privat vandløb. Uanset ordlyden af vandløbslovens § 35 følger det således af nævnets praksis, at vandløbsmyndigheden ikke kan træffe afgørelse efter vandløbslovens § 36 om at pålægge andre end bredejerne at gennemføre vedligeholdelse af vandløbet. Miljø- og Fødevarerklagenævnet konstaterede, at kommunen havde lagt til grund, at delstrækningen var beliggende i skel mellem ejendommene, men at vedligeholdelsesforpligtelsen var meddelt for vandløbets fulde bredde fordelt på halvdelen af delstrækningens længde. Med henvisning til at forpligtelsen til at gennemføre vedligeholdelsen på denne baggrund var sket uden hjemmel, ophævede Miljø- og Fødevarerklagenævnet afgørelsen som værende ugyldig. Vedrørende vandløbets placering i forhold til Natura 2000-område og beskyttet natur bemærkede nævnet, at afgørelse efter vandløbslovens § 36 er omfattet af krav om væsentlighedsvurdering efter habitatbekendtgørelsen, herunder påvirkning af bilag IV-arter, samt at gennemførelse af vandløbsvedligeholdelse for beskyttet natur kan medføre tilstandsændring, som forudsætter dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2. Endvidere bemærkede nævnet, at vandløbsmyndigheden i medfør af indsatsbekendtgørelsen ikke kan træffe afgørelse, som kan hindre, at miljømålet opnås.

Kommentar: Afgørelsen er i overensstemmelse med klagenævnets afgørelse i MAD 2017.166 Mfk, men giver anledning til tvivl om betydningen af vandløbslovens § 35, stk. 3. Efter denne bestemmelse kan spørgsmål om vedligeholdelsesbyrdens fordeling indbringes for vandløbsmyndigheden, og i mangel af forlig kan spørgsmålet forlanges indbragt for taksationskommissionen efter vejloven. Dette er i overensstemmelse med vandløbslovens § 80, hvorefter vandløbsmyndighedens afgørelser om erstatning og andre økonomiske spørgsmål (som fordeling af vedligeholdelsesudgifter) ikke kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, men skal afgøres af taksationskommissionen. I såvel klagenævns- som taksationspraksis har der imidlertid været tvivl om, hvorvidt § 35, stk. 3, er begrænset til de tilfælde, der er omfattet af § 35, stk. 2, dvs. hvor vedligeholdelsesbyrden forøges som følge af regulering af vandløb eller anlæg af nye vandløb. Senest har Overtaksationskommissionen for Århus og Holstebro i KFE 2020.1232 mere principielt forholdt sig til spørgsmålet og på baggrund af en gen-

MAD 2022.74

nemgang af vandløbslovens forarbejder konkluderet, at taksationskommissionerne kun har kompetence til at fordele vedligeholdelsesbyrden efter § 35, stk. 3, i de i stk. 2 omhandlede tilfælde. Kilden til den tidligere tvivl skal formentlig findes i dels, at forholdet mellem den fysiske og økonomiske vedligeholdelsesbyrde er uklar i vandløbslovens fra 1982, dels at lovgiver ikke ses at have overvejet de fulde konsekvenser af nedlæggelsen af landvæsensretterne ved lov 2001/1466, men må foreløbigt anses for afklaret med overtaksationskommissionens afgørelse i KFE 2020.1232.

Ophævelse af afgørelse om fastlæggelse af omfang og udførelse af vedligeholdelse af privat vandløb i Ikast-Brande Kommune

21/02949 og 21/02950

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har truffet afgørelse efter vandløbslovens § 36, jf. § 80, stk. 1. [1]

Miljø- og Fødevarerklagenævnet ophæver Ikast-Brande Kommunes afgørelse af 21. januar 2021 om fastlæggelse af omfang og udførelse for vedligeholdelse for delstrækning af privat vandløb beliggende omkring matr. nr. [F1], [F2], [F3], [F4] og [F5].

De indbetalte klagegebyrer tilbagebetales.

Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet[2] og gebyrbekendtgørelsens § 2.[3] Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen kan anlægges ved domstolen.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

1. Klagen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet

Afgørelsen er henholdsvis den 9. februar 2021 og 17. februar 2021 påklaget til Miljø- og Fødevarerklagenævnet af ejendommenes ejere (klager 1 og klager 2).

Klager 1 har navnlig anført, at

- vedligeholdelsesbestemmelsen om at oprensning først må ske ved bundaflejring på mere end 20 cm vil forhindre vandgennemstrømningen, og
- afgørelsen er truffet på et forkert grundlag, idet vandløbet ikke løber i skel.

Klager 2 har navnlig anført, at den i sagen omhandlede delstrækning af vandløbet er blevet ulovligt opgravet af klager 1, og at der i vandløbet er placeret nogle skalapæle ulovligt.

Klager 1's klagepunkter er nærmere uddybet i afsnit 2.3.

2. Sagens oplysninger

2.1 Området

Det i sagen omhandlede vandløb er et åbent privat vandløb, der er beliggende ca. 2,5 km nord for Nørre Snede.

Den relevante delstrækning af vandløbet er ifølge Ikast-Brande Kommune beliggende i skel mellem matr. nr. [F1], [F2], [F3], [F4] og [F5].

Delstrækningen af vandløbet er ca. 385 m langt og løber fra øst mod vest. Det fremgår af Arealinformation på Danmarks Miljøportal,[4] at den østligste del af delstrækningen af vandløbet indledningsvist har et forløb på ca. 30 m gennem en sø, der er registreret som beskyttet efter naturbeskyttelseslovens[5] § 3. Videre fremgår det, at ca. 320 m nedstrøms den østlige del af vandløbet, har vandløbet et ca. 15 m langt forløb gennem en anden sø, der også er registreret som § 3-beskyttet. Endvidere fremgår det, at de ca. 130 østligste meter af delstrækningen af vandløbet er § 3-beskyttet.

Herudover løber delstrækningen af vandløbet under hele sit forløb igennem et område, der for størstedelen består af registreret beskyttet mose efter naturbeskyttelseslovens § 3, men også § 3-beskyttet eng. Videre er der flere registreringer af nærtliggende § 3-beskyttede naturtyper, herunder søer, omkring vandløbet.

Derudover fremgår det af MiljøGIS for Vandområdeplanerne 2015-2021, at delstrækningen af vandløbet er målsat til god økologisk og kemisk tilstand.[6] Videre fremgår det af MiljøGIS for basisanalyserne for vandområdeplanerne 2021-2027, at den kemiske tilstand er ukendt, og at den økologiske tilstand er ukendt for vandplanter, god for smådyr og dårlig for fisk.[7]

Endvidere er vandløbet beliggende ca. 175 m syd for Natura 2000 nr. 53, Sepstrup Sande, Vrads Sande, Velling Skov og Palsgård Skov.

Det fremgår af sagens oplysninger, at klager 1 ejer matr. nr. [F4] og [F5] beliggende syd for vandløbet, og at klager 2 ejer matr. nr. [F1], [F2] og [F3] beliggende nord for vandløbet.

2.2 Den påklagede afgørelse

Ikast-Brande Kommune har den 21. januar 2021 i medfør af vandløbslovens § 36 truffet afgørelse om fastlæggelse af vedligeholdelsesbestemmelser for en delstrækning af et åbent privat vandløb.

Det fremgår af afgørelsen, at den i sagen relevante delstrækning af vandløbet er beliggende i skel mellem matr. nr. [F1], [F2], [F3], [F4] og [F5].

Det fremgår endvidere af afgørelsen, at baggrunden for Ikast-Brande Kommunes fastlæggelse af vedligeholdelsesbestemmelserne for delstrækningen af vandløbet er, at der er uenighed mellem bredejerne om vedligeholdelsesarbejdets udførelse. Det er på baggrund heraf kommunens vurdering, at det er hensigtsmæssigt, at kommunen fastsætter vedligeholdelsesbestemmelser for vandløbet.

Om delstrækningen af vandløbet fremgår det af afgørelsen, at den er ca. 385 m lang, og at den varierer i brundbredde fra omkring 40 cm op til 100 cm. Ligeledes er der ifølge afgørelsen en stor variation i vandløbets bundkotes placering i forhold til det omkringliggende terræn.

Specifikt for de første 150 m af vandløbet fremgår det af afgørelsen, at vandløbet fremstår som en lille, terrænnær bæk på 40-50 cm's bredde med fast sandet og let gruset bund. Vanddybden er 0-10 cm.

Om delstrækningen 150-210 m fremgår det, at vandløbet her skifter karakter og er omkring en meter bred, og at bundkoten ligger 70-80 cm under terræn. Bunden er sandet og stedvis blød og med forskellige arter af vandplanter. Vanddybden er 20-30 cm, og vandet er stort set stillestående.

Om delstrækningen 210-335 m fremgår det endvidere af afgørelsen, at terrænet falder, og at vandløbsprofilen igen bliver terrænnært. Vandløbet er frem til indløbet i søen en lille, græsbevokset 5-10 cm fordybning i terrænet, og der var ifølge Ikast-Brande Kommune ikke vand i denne del af vandløbet ved kommunens tilsyn den 28. april 2020.

Endelig fremgår det om delstrækningen 335-385 m, at vandløbet fra søen og frem fremstår som et veldefineret profil med en bredde på omkring 70-90 cm med fast og sandet bund. Bunden ligger i gennemsnit omkring 50 cm under terræn.

I forhold til fordelingen af vedligeholdelsen fremgår det af afgørelsen, at ejeren af matr. nr. [F1], [F2] og [F3] skal vedligeholde de øverste 192,5 m af delstrækningen. Videre fremgår det, at ejeren af matr. nr. [F4] og [F5] skal vedligeholde de nederste 192,5 m af delstrækningen. Det fremgår, at fordelingen er fastlagt på baggrund af bredejernes adgangsforhold til de respektive vandløbsstrækninger. Ikast-Brande Kommune har endvidere anført, at det er normal praksis, at hver bredejer forestår vedligeholdelsen ud til vandløbsmidten, men at det er kommunens vurdering, at det i den konkrete sag vil være mere hensigtsmæssig, at vedligeholdelsen af delstrækningen deles, således at hver bredejer vedligeholder 192,5 m af den fælles vandløbsstrækning i hele dens bredde.

Herudover fremgår det af afgørelsen, at følgende bestemmelser er gældende for udførelsen og omfanget af vedligeholdelsen:

1. De respektive bredejerne er ansvarlige for kontrol af vedligeholdelsesbehov samt for udførelse af vedligeholdelse på deres delstrækning, herunder afholde udgifter forbundet hermed.
2. Delstrækningen af vandløbet skal hvert år gennemgås og om nødvendigt vedligeholdes inden den 1. oktober.
3. Nedfaldne grene og blade samt eventuelle visne stivstænglede urter skal optages fra vandløbsprofilen.
4. Bundaflejringer skal oprensnes manuelt, når de overskrider en tykkelse på 20 cm. Der må ikke ske uddybning af intakt vandløbsbund.
5. Oprensning skal ske i fuld bundbredde.
6. Oprensning må ikke have karakter af regulering, og der må ikke ske overuddybning af vandløbsstrækningen.
7. Grøde på vandløbsbunden skal skæres så tæt ved bunden som muligt og i fuld bundbredde.
8. Oprenset materiale og afskåret grøde skal oplægges og udspreddes i et jævnt lag uden for vandløbets 2-meterbræmmer.

9. Oprensede materiale og grøde må ikke udsprede på beskyttede naturtyper. Beskyttede naturtyper er angivet på figur 1, de kan yderligere ses på Arealinfo:

<https://arealinformation.miljoeportal.dk/html5/index.html?viewer=distribution>.

10. Opvækst (tagrør, urter, buske og træer mm.) i vandløbets profil, herunder på brinkerne skal beskæres, så vandløbets afvandingssevne opretholdes.”

2.3 Klagens indhold

Klager 1 har anført, at vedligeholdelsesbestemmelsespunkt nr. 4 om oprensning ved bundaflejring på mere end 20 cm vil hindre vandgennemstrømningen gennem vandløbet, idet vandløbet visse steder alene har en vanddybde på 0-10 cm.

Endvidere har klager 1 anført, at afgørelsen er forkert, idet en del af vandløbet udelukkende ligger på klager 2's ejendom efter klager 2's flytning af vandløbet.

Endelig har klager 1 anført, at afgørelsen er i strid med Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 20. november 2017[8] om forholdene på samme ejendom, idet klager 2 endnu ikke har lagt vandløbet tilbage i skellinje, som det ifølge klager 1 er påbudt klager 2 i afgørelsen. Videre har klager 1 anført, at Ikast-Brande Kommune har accepteret flytningen af vandløbet, da kommunen ikke følger op på afgørelsen fra nævnet.

2.4 Ikast-Brande Kommunes bemærkninger til klagen

Ikast-Brande Kommune har i bemærkninger af 8. marts 2021 til klagen fra klager 1 anført, at kommunen anerkender, at vedligeholdelsesbestemmelsespunkt nr. 4 nok ikke bliver så aktuelt på den del af vandløbet, der ligger meget terrænnært.

Endvidere har Ikast-Brande Kommune anført, at kommunen har været ude at besigtige vandløbet flere gange, og at det er kommunens vurdering, at de krav, som bliver stillet i forbindelse med den af klager 1 nævnte afgørelse om afslag på dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 er efterkommet.

Ikast-Brande Kommune har i bemærkninger af 8. marts 2021 til klagen fra klager 2 anført, at kommunen er bekendt med de af klager 2 nævnte forhold, men at det er kommunens vurdering, at der ikke er grundlag for at rejse en sag.

3. Miljø- og Fødevarerklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1 Miljø- og Fødevarerklagenævnets bemærkninger

Det følger af vandløbslovens § 27, stk. 1, at vandløb skal vedligeholdes således, at det enkelte vandløbs skikkelse eller vandføringsevne ikke ændres, medmindre andet er fastsat i regulativet, jf. § 12, stk. 4, eller en afgørelse efter lovens § 36 a, stk. 1.

Vedligeholdelsen af private vandløb påhviler ifølge vandløbslovens § 35, stk. 1, bredejerne, medmindre der efter § 35, stk. 3, eller efter § 36 er truffet anden bestemmelse.

Det fremgår endvidere af vandløbslovens § 36, at vandløbsmyndigheden kan fastsætte bestemmelser om vedligeholdelsens omfang og udførelse, herunder om der skal foretages opsamling af afskåret grøde.

Det følger af Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis,^[9] at vandløbslovens § 36 ikke kan bruges som hjemmel til at pålægge en anden end bredejer vedligeholdelsespligten, da bestemmelsen alene vedrører vedligeholdelsens omfang og udførelse.

Den i afgørelsen fastlagte fordeling af vedligeholdelsespligten, hvoraf klager 1 er forpligtet til at vedligeholde den østligste del af delstrækningen af vandløbet, og klager 2 er forpligtet til at vedligeholde den vestligste del af delstrækningen, har dermed ikke hjemmel i vandløbslovens § 36, hvilket medfører at fordelingen af vedligeholdelsespligten er ugyldig.

Eftersom en afgørelse efter vandløbslovens § 36 ikke kan ændre på, hvem der har vedligeholdelsesforpligtigelsen i forhold til et vandløb, har Miljø- og Fødevareklagenævnet ikke fundet anledning til at behandle klagepunktet om, at vandløbet ikke løber i skel mellem klager 1 og klager 2's ejendom, idet dette klagepunkt alene er relevant i forhold til fordelingen af vedligeholdelsespligten.

I forhold til vedligeholdelsesbestemmelsespunkt nr. 4, om at der først skal oprensnes ved en aflejringstykkel på 20 cm, finder Miljø- og Fødevareklagenævnet, at bestemmelsen ikke er i overensstemmelse med vandløbslovens § 27, idet en sådan ensartet fastlagt vedligeholdelse af et varierende vandløb ikke sikrer, at vandløbets skikkelse eller vandføringsevne ikke ændres. Nævnet bemærker endvidere, at det efter omstændighederne kan være nødvendigt for at fastholde vandløbets skikkelse eller vandføringsevne, at inddrage andre parametre end aflejringstykkelsen, herunder f.eks. hvorvidt en aflejring ændrer vandføringsevnen, ved fastlæggelse af reglerne for oprensning af det private vandløb.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker afslutningsvist, at nævnets afgørelse af 20. november 2017 ikke er relevant for den påklagede afgørelse efter vandløbslovens § 36, idet den tidligere afgørelse omhandler andre bestemmelser og forhold end den påklagede. De af klagerne øvrige anførte klagepunkter, herunder om flytning af vandløbet, ulovlig opgravning og placering af skalapæle, relaterer sig heller ikke efter nævnets opfattelse til den påklagede afgørelse, hvorfor nævnet ikke har taget stilling hertil.

3.2 Miljø- og Fødevareklagenævnets øvrige bemærkninger

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker i øvrigt, at en afgørelse efter vandløbslovens § 36 er omfattet af kravet om en væsentlighedsvurdering i forhold til afgørelsens påvirkning af Natura 2000-områder, jf. habitatbekendtgørelsens^[10] § 6, stk. 1, jf. § 8, stk. 3, nr. 4, og at denne vurdering skal fremgå af afgørelsen, jf. bekendtgørelsens § 6, stk. 4. Endvidere skal afgørelsen også indeholde en vurdering af påvirkningen af bilag IV-arter, jf. bekendtgørelsens § 10, stk. 1, der ligeledes skal fremgå af afgørelsen, jf. stk. 2.

Endvidere bemærker Miljø- og Fødevareklagenævnet, at vandløbet er målsat efter vandområdeplanerne, at den økologiske tilstand er dårlig for fisk, og at vandløbsmyndigheden i medfør af indsatsbekendtgørelsen^[11] § 8 er forpligtet til ikke at træffe en afgørelse, som kan medføre en forringelse af tilstanden for et vandløb eller være til hinder for, at det fastsatte miljømål nås.

Derudover bemærker Miljø- og Fødevareklagenævnet, at en del af vandløbet er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, og at fastlæggelse af vedligeholdelsens omfang og udførsel efter omstændighederne kan være betinget af en dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2, hvis vedligeholdelsesbestemmelserne kan medføre en tilstandsændring. Det samme gør sig gældende i forhold til de naturtyper som vandløbet løber igennem, der er registreret som § 3-beskyttet.

Endelig bemærker Miljø- og Fødevareklagenævnet, at en afgørelse efter vandløbslovens § 36 bør indeholde en redegørelse for den vedligeholdelsespraksis, der har været for vandløbet.

3.3 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Ikast-Brande Kommunes afgørelse af 21. januar 2021 om fastlæggelse af omfang og udførsel for vedligeholdelse for delstrækning af privat vandløb beliggende omkring matr. nr. [F1], [F2], [F3], [F4] og [F5].

De indbetalte klagegebyrer tilbagebetales.

---

[1] Lovbekendtgørelse nr. 1217 af 25. november 2019 om vandløb med senere ændringer.

[2] Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

[3] Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

[4] <https://arealinformation.miljoeportal.dk/> (<https://arealinformation.miljoeportal.dk/>).

[5] Lovbekendtgørelse nr. 1986 af 27. oktober 2021 om naturbeskyttelse.

[6] <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv2-bek-2019> (<https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv2-bek-2019>).

[7] <http://miljoegis.mim.dk/cbkort?&profile=vandrammedirektiv3basis2019> (<http://miljoegis.mim.dk/cbkort?&profile=vandrammedirektiv3basis2019>).

[8] Sagsnr. NMK-510-00960 og NMK-43-00690.

[9] Se f.eks. NMK-43-00618 og NMK-43-00311.

[10] Bekendtgørelse nr. 2091 af 12. november 2021 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

[11] Bekendtgørelse nr. 449 af 11. april 2019 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Sag:

21/02949 og
21/02950

Dato:

23. marts 2022.

Emner:

Vandløbsloven (/s...

Highlight:

 Vis/skjul highlight

Miljø- og Fødevareklagenævnet (<https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/>) •
Nævnenes Hus • Toldboden 2 • 8800 Viborg • Tlf. nr.: 72 40 56 00 • CVR: 37795526 • mfkn@naevneneshus.dk
(<mailto:mfkn@naevneneshus.dk>)
Tilgængelighedserklæring (<https://www.was.digst.dk/mfkn-naevneneshus-dk>).